

SSB, 23.9.2021

Referat fra møte i Rådet 23. september 2021 (2021/5)

Sted: Videomøte i MS Teams
Møtetid: Torsdag 23.9.21 kl. 10.00 – 13.00

Til stede:

Fra rådet:

Birger Vikøren
Claire Armstrong
Grete Brochmann
Marta Ebbing
Jørgen Elmeskov
Astrid Undheim (delvis til stede)
Helge Veum

Fra administrasjonen:

Geir Axelsen, administrerende direktør
Bjørnar Gundersen, administrasjonsdirektør
Herborg Bryn, kommunikasjonsdirektør
Richard Ragnarsøn, internasjonalt sekretariat
Wenche L D Friestad, referent
Marit Hoel, referent (fagsiden)

Øvrige deltakere:

Camilla Rake, Aina Silnes (sak 2021/5/2 og sak 2021/5/4)
Ann-Kristin Brændvang, Arvid Lysø, Xeni Dimakos,
Thorleiv Valen, Kristin Egge-Hoveid (sak 2021/5/3)
Per Morten Holt (sak 2021/5/3 og 2021/5/6)

Saker

Til vurdering:

Sak 2021/5/1	Godkjennelse av innkalling
Sak 2021/5/2	Konsekvensjustert budsjett og satsingsforslag for 2023
Sak 2021/5/3	Innhenting av kvitteringsdata via API/strømming hos dagligvarekjedene
Sak 2021/5/4	Langtidsplan for SSB 2022-2024

Til orientering:

Sak 2021/5/5	Oppfølging av statistikkprogrammet
Sak 2021/5/6	Behandling av identifiserende opplysninger om virksomheter og foretak

Aktuelle saker – Orientering fra administrerende direktør:

- Europeisk Peer Review av SSB og andre statistikkprodusenter
- Status pandemihåndtering i SSB
- Balansen mellom Oslo og Kongsvinger
- SSB i mediene i valgkampen

Eventuelt

Rådets behandling:

Rådets leder ønsket velkommen til rådsmøtet.

Sak 2021/5/1 Godkjenning av innkalling
 Dokument *Innkalling_møte i Rådet_23-09-2021*

Det var ingen merknader til utsendt innkalling med sakliste, og saklisten ble godkjent.

Saker til vurdering

Sak 2021/5/2 Konsekvensjustert budsjett og satsingsforslag for 2023
 Dokument *Sak2021-5-2_Notat_Satsinger 2023*

Finansdepartementet sender årlig brev til sine underliggende virksomheter med retningslinjer for arbeidet med konsekvensjustert budsjett og nye forslag på departementets områder. SSB venter å motta retningslinjene for 2023 primo november, med svarfrist 1. desember.

Bjørnar Gundersen i avdeling for administrasjon orienterte om mulige satsingsforslag i kommende langtidsplanperiode (2022–2024). Det var basert på en første drøfting i direktørmøtet. Følgende mulige satsingsforslag ble trukket fram:

- Nytt statistikkprogram fra 2024
- Revisjon av *Statistical Classification of Economic Activities in the European Community (NACE)* og hovedrevisjon av Nasjonalregnskapet
- Etablering av miljø for oppfølging av bærekraftsmålene
- Etablering av et nasjonalt kompetansesenter for forvaltning og deling av data

De to første punktene er større oppgaver som SSB må gjennomføre. Eventuelle satsingsforslag på de to andre punktene vil kreve grundige utredninger i samarbeid med andre etater. Et slikt arbeid vil sannsynligvis måtte gå utover fristen for forslag til konsekvensjustert budsjett og satsinger for 2023. Forslag på disse områdene vil kunne fremmes i 2022 som satsingsforslag for 2024.

Administrerende direktør ba om rådets vurdering av om SSB bør fremme forslag om større satsinger for 2023, og hva som i tilfelle bør prioriteres.

Rådet hadde følgende synspunkter og spørsmål:

- SSB bør prioritere noen få satsinger og legge stor vekt på å sikre finansiering til disse.
- Et mulig satsingsområde bør være tiltak innenfor informasjonssikkerhet og internkontroll for å møte cyberrisiko og å sette SSB i stand til å utnytte nye datakilder og nye teknologiske muligheter på en forsvarlig og trygg måte.
- Statistikkprogrammet må følges opp og statistikksystemet utvikles videre. Det er en sentral oppgave for SSB.
- Koordinert oppfølging av bærekraftsmålene gir merverdi for mange institusjoner. Det er viktig å gi både staten og kommunene et enhetlig informasjonsgrunnlag. Saken krever tverrfaglig vinkling og involvering av ulike statistikker og fagmiljøer.
- Det er relevant å vurdere SSBs rolle på forvaltning og deling av data innenfor offentlig sektor. Det kan potensielt være en stor oppgave å etablere et slikt senter, og det krever mye koordinering.
- Revisjonen av NACE og hovedrevisjon av nasjonalregnskapet er viktige oppgaver som uansett bør gis prioritet.

SSB vil vurdere de utfordringene og idéene som rådet trakk fram.

Oppsummering: Rådet støttet SSBs pågående arbeid for å identifisere og prioritere satsingsforslag for 2023. Rådet anbefalte at SSB også legger vekt på satsinger innenfor informasjonssikkerhet og bruk av nye datakilder.

Sak 2021/5/3	Innhenting av kvitteringsdata via API/strømming hos dagligvarekjedene
Dokument	<i>Sak2021-5-3_Notat_Nye kiler_Rådet_092021</i>
Dokument	<i>Sak2021-5-3_Vedlegg_Kost-nyttevurdering i medhold av § 10_Dagligvaredata_Rådet_092021</i>

SSB skal samle inn, bruke og dele data for å møte samfunnets behov for fakta og ny innsikt. Teknologiutviklingen åpner for at SSB kan utnytte datakilder som det tidligere ikke har vært mulig å utnytte, eller hvor kostnads- og ressursbehov har gjort dette lite gjennomførbart. SSBs bruk av opplysningsplikt skal alltid bygge på gode avveininger mellom hensynet til personvern på den ene siden og formålet ved bruk av opplysningsplikten på den andre.

Ann-Kristin Brændvang i avdeling for person- og sosialstatistikk presenterte SSBs vurderinger omkring bruk av kvitteringsdata fra dagligvarebransjen. Utviklingsarbeidet er forankret i målet i SSBs strategi og langtidsplan om å ha gode produkter og tjenester. SSBs datainnsamling må alltid være begrunnet i konkrete statistikk- og utviklingsbehov. Videre må SSB vurdere dataminimering med hensyn på detaljgrad, hyppighet og omfang. Kvitteringsdata fra dagligvarebransjen er en verdifull datakilde for pågående arbeid med forbruks- og kostholdstatistikk, og også for framtidig arbeid på andre statistikkområder som konsumprisindeksen og næringsstatistikk. Kvitteringsdataene kommer fra private aktører, og de er ikke strukturert i register. SSB legger til grunn at de fleste oppfatter at slike opplysninger tilhører den private sfære. Datainnsamlingen medfører en personvernulempe som må kunne forsvares ut fra formål og møtes med gode sikringstiltak. SSB planlegger å gjennomføre en stegvis utrulling, ved å ta ett skritt av gangen og evaluere før neste skritt. Denne høsten vil tekniske løsninger for å strøme data til SSB bli testet. Deretter vil SSB ta beslutning om bruk av opplysningsplikt for bruk i statistikken. SSB tar sikte på å evaluere løsningen i løpet av 2023.

SSB har utført en kost-/nyttevurdering for innsamling av kvitteringsdata fra dagligvarebransjen til bruk i ovennevnte statistikker. Innsamlingen har personvernkostnader, siden dataene er omfattende og detaljerte. Videre vil dataene fra private aktører kunne være markedssensitive. Nyten av dataene er knyttet til økt kvalitet i de aktuelle statistikkene, gjennom rask tilgang til nye data. Det gir utvidet datagrunnlag og høy aktualitet på statistikkene. SSB vil ta i bruk nye teknologiske muligheter og utvikle effektive datafangstløsninger.

Administrerende direktør ba om rådets vurdering av følgende spørsmål:

- Hvordan vurderer Rådet nytten for samfunnet opp mot kostnadene for den registrerte ved innsamling av såkalte bongdata?
- Hva bør SSB vektlegge for å minimere personvernmessige utfordringer?
- Hvilke andre forhold bør SSB ta hensyn til i videre arbeid med disse datakildene, blant annet for å ivareta tillit og trygghet i befolkningen?

Rådet hadde følgende synspunkter:

- Dataene ser ut til å gi muligheter for forbedret og utvidet statistikk. Samtidig reiser saken krevende spørsmål om personvernet er godt og tilstrekkelig ivaretatt. Det er viktig med grundig behandling og stor åpenhet om SSBs vurderinger av behov og utfordringer.
- For å rettferdiggjøre innhenting av såpass sensitive data er det viktig at formålet og bruken av dataene i ulike statistikker beskrives mer utdypende og konkret. I tillegg til formålene som er omtalt i kost-/nyttevurderingen kan dataene for eksempel brukes til å belyse miljøkonsekvenser av forbruk.
- SSB bør gjøre ytterligere vurderinger av personvernkonsekvensene (Data Protection Impact Assessment - DPIA) og behovene for dataminimering og andre sikringstiltak. Kost-/nyttevurderingen bør ha en tydeligere proporsjonalitetsvurdering.
- Konkrete tiltak for å redusere personvernulemper og personvernrisiko bør vurderes, blant annet knyttet til koblinger mellom kvitteringsdata og andre data.

- Med tilgang til nye og sensitive data er det viktig at informasjonssikkerheten blir ivare tatt på en betryggende måte.
- SSB bør ta en gradvis tilnærming i denne saken. Det var ønske om å få saken tilbake for vurdering i rådet.

SSB svarte at det i første omgang legges opp til testing av tekniske løsninger. Det er lagt opp til en skrittvis tilnærming, og SSB ønsket innspill fra rådet før vedtak om opplysningsplikt fattes. Det er derfor ennå ikke fattet beslutninger om bruk av opplysningsplikt for innrapportering av kvitteringsdata fra dagligvarekjedene fra 2022, eller transaksjonsdata fra Nets. Nets-data er nødvendig for å kunne knytte kvitteringsdataene til husholdninger (identifisere kvitteringene). SSB vil vurdere innspillene fra rådet og legge fram et oppdatert grunnlag for å diskutere saken videre på neste møte.

Oppsummering: Rådet støttet SSBs arbeid med å vurdere nytten av å strøme kvitteringsdata fra dagligvarebransjen opp mot kostnader og utfordringer knyttet til personvern mv. Rådet anbefalte at SSB gir en enda grundigere formålsbeskrivelse og gjør ytterligere vurderinger av personvernkonskvensene og mulighetene for risikoreduerende tiltak (DPIA). Rådet ba om at saken tas opp igjen på neste møte.

Sak 2021/5/4 Langtidsplan for SSB 2022 - 2024

Dokument *Sak2021-5-4_Notat_Langtidsplan 2022-2024*

Dokument *Sak2021-5-4_Vedlegg_Utkast 1 LTP 2022-2024*

Langtidsplan for SSB 2021-2023 ble utarbeidet høsten 2020 på bakgrunn av ny strategi. Langtidsplanen konkretiserer strategien. Langtidsplanen skal revideres årlig. Satsingsområdene i Strategi for SSB ble i første omgang besluttet å gjelde ut 2023. Direktørgruppa har nylig drøftet satsingsområdene og bestemt at de videreføres uendret ut 2024. Behov for eventuelle endringer i strategien vil bli vurdert i løpet av 2022.

Bjørnar Gundersen i avdeling for administrasjon orienterte om arbeidet med å revidere langtidsplanen. Førsteutkast til langtidsplan for 2022-2024 tar utgangspunkt i gjeldende plan for 2021-2023. Siden strategien er uendret og langtidsplanen er kun ett år gammel, legger ikke SSB opp til å gjøre vesentlige endringer i struktur og innhold.

Administrerende direktør ba om rådets vurdering av at langtidsplanen videreføres ut 2024 uten vesentlige endringer i struktur og innhold.

Rådet hadde følgende synspunkter og spørsmål:

- Det ble uttrykt støtte til at langtidsplanen videreføres uten vesentlige endringer.
- Det ble spurt om hvordan langtidsplanen virker så langt, og om den er et anker for utviklingsarbeidet i SSB.
- Budsjettsituasjonen i SSB er krevende etter flere år med ABE-kutt. Det er nødvendig med grundige prioriteringer av ressursbruken.
- Sammenhengen mellom målene og satsingsområdene i strategien og de prioriterte områdene i langtidsplanen kan gjøres klarere. Det ble også nevnt at langtidsplanen sier lite om forskning og internadministrasjon.
- En indikator for måloppnåelse innenfor forskningsvirksomheten er deltakelse i regjeringsoppnevnte offentlige utvalg. Man må sørge for at det ikke oppstår rolleblanding hvis SSB er involvert i utredningsarbeid i SSB på samme felt.

SSB svarte at det er litt tidlig å vurdere erfaringene med langtidsplanen. Administrerende direktør har et mål om å forenkle styringsstrukturen i organisasjonen. Han opplever at det går i riktig retning. I langtidsplanen prioriteres de delmålene og satsingsområdene der gapet mellom nåsituasjonen og målet anses å være størst. Budsjettsituasjonen er stram. Det er krevende å skaffe ressurser til nødvendige endringer som følger av for eksempel endrede internasjonale standarder, eller større utviklingsarbeid. SSB driver smidig utvikling og vil ta små skritt. Det er behov for økt fleksibilitet i driftsbudsjettet.

Oppsummering: Rådet ga støtte til at langtidsplanen videreføres uten vesentlige endringer i struktur og innhold.

Saker til orientering

Sak 2021/5/5 Oppfølging av statistikkprogrammet

Dokument Sak2021-5-5_Notat_Status for oppfølging av statistikkprogrammet per sep 2021

Det første nasjonale programmet for offisiell statistikk ble vedtatt 18. desember 2020 og trådte i kraft fra og med 1. januar 2021. Programmet gjelder til utgangen av 2023. SSB skal i henhold til statistikkloven § 6 (1) samordne all utvikling, utarbeiding og formidling av offisiell statistikk i Norge. SSB leder Utvalget for offisiell statistikk som skal bidra til et formålstjenlig og effektivt nasjonalt statistikkssystem, herunder bistå i arbeidet med å utarbeide forslag til statistikkprogram.

Richard Ragnarsøn i internasjonalt sekretariat orienterte om oppfølgingen av statistikkprogrammet så langt. Utvalget for offisiell statistikk er sentralt i arbeidet og koordineringen av statistikksystemet. Finansdepartementet har bedt SSB om å utarbeide forslag til program for neste periode innen 1. november 2022. SSB skal også gi tilrådning om hva som er hensiktsmessig lengde på neste periode. Planleggingen av programarbeidet er påbegynt, og planen vil bli lagt fram for rådet.

Oppsummering: Rådet var fornøyd med at oppfølgingen av statistikkprogrammet har kommet godt i gang. Rådet påpekte at man ønsker å komme inn i en tidlig fase for nytt program. Rådets leder ønsket alle medlemmene velkommen til å delta i møtet med ekspertteamet.

Sak 2021/5/6 Behandling av identifiserende opplysninger om virksomheter og foretak

Dokument Sak2021-5-6_Notat_Organisasjonsidentifiserende informasjon til Rådet

Statistikkloven § 9 inneholder bestemmelser knyttet til behandling av organisasjonsidentifiserende informasjon. SSB har siden årsskiftet arbeidet videre med hvordan slike opplysninger bør behandles, også i henhold til overordnet risikovurdering.

Per Morten Holt i avdeling for nærings- og miljøstatistikk orienterte om saken. SSB legger opp til både generelle tiltak og tiltak spesifikt rettet mot identifisering av virksomheter og foretak. Det dreier seg blant annet om bedre tilgangsstyring, pseudonymisering, vurdering av hvor sensitive data er og vurdering av tjenstlig behov. Vurderingene skal dokumenteres.

Oppfølgingen av behandlingen av identifiserende informasjon for virksomheter og foretak vil finne sted innenfor rammen av styringssystemet for administrasjon av informasjonssikkerhet (ISMS), vedtatt i direktørmøtet 7. september 2021.

Rådet ga et innspill om at SSB kan gjennomføre mini DPIA-er og bruke samme metodikk som for personidentifiserende opplysninger.

Aktuelle saker – orientering fra administrerende direktør:

Europeisk Peer Review av SSB og andre statistikkprodusenter

Eurostats peer review av Norge er i gang. Ekspertteamet kommer til Norge 22.-26. november og skal ha møter med SSB, de fire andre produsentene som deltar, utvalgte registereiere og andre rapportører, statistikkbrukere og representanter fra media. Teamet vil også møte rådet (sannsynligvis onsdag 24. november kl. 16.30-17.30). Når rapporten foreligger, vil SSB følge opp anbefalingene fra teamet. Det som er relevant for hele statistikksystemet og andre produsenter vil bli tatt opp i Utvalget for offisiell statistikk. Det er viktig å bygge på samarbeid og felles vilje i utvalget.

Status pandemihåndtering i SSB

Det har vært lite nytt internt i SSB i det siste. Man har vurdert kontorsituasjonen. Etter sommerferien har hovedregelen vært kontoret som arbeidssted, men det praktiseres fleksibel bruk av hjemmekontor. Det vil i løpet av kort tid bli utarbeidet mer detaljerte regler for SSBs framtidige praktisering av bruk av hjemmekontor.

Rådet anbefalte SSB å vedta en plan for bruk av hjemmekontor etter at samfunnet har åpnet opp igjen. Videre ønsket rådet overordnede diskusjoner, blant annet om SSBs håndtering av pandemien og risikovurderinger i etterkant av den ekstraordinære situasjonen. Andre overordnede temaer kan være tillit, offentlighet osv. SSB vil følge opp disse innspillene og legge fram saksgrunnlag for drøfting i rådet.

Balansen mellom Oslo og Kongsvinger

Fagforeningene er opptatt av at fagmiljøet på Kongsvinger skal opprettholdes. Administrasjonen er bevisst på at miljøene i Oslo og Kongsvinger er likeverdige. Bemanningen på de to stedene vil gjenspeile de oppgavene som er lagt til de to kontorstedene og at oppgaver til enhver tid må utføres mest mulig kostnadseffektivt.

SSB i mediene i valgkampen

SSB har fått mye oppmerksomhet i valgkampen, spesielt i debattene om ulikhet og om oljenæringen. SSB synes det er positivt at statistikker og forskning brukes i samfunnsdebatten, og at våre eksperter bidrar med fakta og argumenter som bygger på fagfellevurdert og kvalitetssikret forskning. Rådet var opptatt av at det i det offentlige rom fortsatt blir lagt vekt på å skille mellom SSBs arbeid med å produsere offisiell statistikk og SSBs arbeid med forskning og analyse.

Eventuelt

Neste møte er 25. november. Det blir et fysisk møte, og rådet skal også ha et eget møte med representanter for de ansatte. Videre legges det opp til middag om kvelden. Møtet bør derfor flyttes til ettermiddagen og holdes på et egnet sted for tilreisende.

Oslo, 23. september 2021

Birger Vikøren
rådets leder (sign.)

Claire Armstrong
(sign.)

Grete Brochmann
(sign.)

Jørgen Elmeskov
(sign.)

Astrid Undheim
(sign.)

Marta Ebbing
(sign.)

Helge Veum
(sign.)